

Tervezzünk könyvtár-pedagógiai programot!

A Könyvtárostanárok XII. Nyári Akadémiáján megoldott csoportfeladat és azok összesítése

A könyvtár-pedagógiai munka területén (is) fontos a tervezés. Ennek egy nagyon hasznos kiindulópontja a könyvtár-pedagógiai program. Ennek a helyi pedagógiai programból összeállított/összegyűjtött dokumentumnak a célja, hogy az iskola egész tevékenységét átható iskolai könyvtárhoz kötődő célokat, tevékenységeket egy más struktúrában foglalja össze. Felépítése a helyi pedagógiai programéhoz hasonló, vagyis tartalmazza a célokat és az azok megvalósítását szolgáló tevékenységrendszer is.

Elkészítésének előnyei, hozadéka:

- A készítés során átgondoljuk, rendszerbe foglaljuk, hogy mit is tettünk eddig.
 - Lesz egy helyzetképünk.
 - Látjuk az erősségeket, a jól ellátott célcsoportokat.
 - Látjuk a hiányokat.
- Egy helyen, egy struktúrában láthatjuk az iskola összes vonatkozó tevékenységét, hiszen például kigyűjtöttük az összes tantárgyi tantervből a kapcsolódó pontokat.
- A munkát könnyebben és szakszerűbben tervezhetjük ennek alapján.
- Együttműködési alapként szolgál az iskola más pedagógusai felé.
- Értékelési alap.
- Hivatkozási alap az iskolai könyvtár fenntartásához, fejlesztéséhez.
- Ha esetleg nem(csak) a helyi pedagógiai program alapján készítettük, mert abban még nincsenek ilyen tevékenységek, akkor könnyen nyújthatunk be javaslatot a következő módosítási alkalomkor.

A) Csoportfeladat

1. Tekintsék át saját könyvtár-pedagógiai programjukat!
2. Keressék meg benne a tehetséggondozáshoz kapcsolódó részeket!
 - azokat, amelyekben a tehetséggondozás nevesítve is van
 - azokat melyekben lehetne (olyan célokat, tevékenységeket, melyek a tehetséggondozást is támogatják)
 - azokat, ahol érdemes/lehetséges lenne megjeleníteni a tehetséggondozást támogató célokat, tevékenységeket
3. Ha találtak részeket értékeljék, elemezzék, vitassák meg, hogy valóban jó helyen, jó módon, jó tartalommal szerepel-e!
4. Fogalmazzanak meg/át egy mondatot, rövid gondolatot a könyvtár-pedagógiai program bevezető, a célokat általánosan megfogalmazó részébe kifejezetten a tehetséggondozás könyvtári támogatásáról! (Vigyázat! A célt általánosan, de konkrétan/konkretizálhatóan fogalmazzák meg!)
5. Gyűjtsenek olyan tevékenységeket, szolgáltatásokat melyekkel az iskolai könyvtár a tehetséggondozást szolgálhatja
 - a tanórán
 - a tanórákon kívül

A könyvtár-pedagógiai programba szánt tevékenységek, szolgáltatások összegyűjtésekor figyeljünk a következőkre:

- A tehetséggondozás több mint a versenyek, vetélkedők.
- Ne csak a humán/művészeti területeken tehetséges tanulókra gondoljunk!
- Ne a tökéletes módszert, szolgáltatást keressük, hanem kínálatunk nyújtunk!
 - Sokféle tanulónak, sokféle lehetőséget, kínálatot érdemes nyújtani.

- Adjunk teret az egyéni és a csoportos fejlesztésnek is!
- Most kifejezetten a tehetséggondozásra koncentráljunk, ne az általános olvasásfejlesztésre, szabadidős kínálatra!

B) A csoportok által megfogalmazottak, összegyűjtöttek

Cél:

- A könyvtár sajátos eszközeivel segíti, gazdagítja és támogatja a tanítási-tanulási programban a szemléletformálást, a személyiség- és képességfejlesztést egyénre szabottan.
- Megtalálja az iskolában azokat a tevékenységeket, amelyek elősegítik az önkifejezőképességének gyarapodását – bármely gyermek számára.
- Tehetség ne kallódjon el. Tantestület tehetséggondozása.
- A könyvtár teljes közrendszerével és a könyvtárostánár szaktudásával segítse a tanulókat a megszerzett ismeretek alkotó felhasználására.
- Az iskolai könyvtárnak kiemelten fontos szerepe legyen az önálló ismeretszerzés módszereinek elsajátításában, a tudás közvetítésében, a tanulók egyéni képességeit, értékeit kibontakoztatva.
- Tehetséges tanulók megtalálása, felkutatása, segítése az iskolai könyvtár eszközeivel és könyvtárostánárával, tantestület meggyőzésével, segítségével.

Mottó:

- Minden gyermek tehetséges valamiben – csak meg kell találni benne.
- Mindenki jó valamiben.
- „Ne törekedj kiválóságra. Ez azonban nem jelenti, hogy képességeidet elhanyagold. Önmagadban akkor jutsz előbbre, ha képességeidet mennél teltebbé s összecsengőbbé teszed; mindegy, hogy képességeid mekkorák: fő, hogy a téled telhető legjobbat formáld belőlük és általuk.” Weöres Sándor: Vetkőzés

Az iskolai könyvtár tanórai tehetséggondozást segítő szolgáltatásai, tevékenysége:

- osztálykönyvtár, letéti állomány, szaktantermi letét
- kézikönyvtári háttér
- egyének, csoportok fogadása külön feladatokkal (differenciálás, felzárkóztatás, elmélyítés)
- szakadatbázisok bemutatása, használatása
- ajánló bibliográfia, könyvajánlók, linkajánló (honlapon)
 - témához
 - módszertani szakirodalom, tehetséggondozás szakirodalma
 - a könyvtár speciális állományából is (muzeális, iskolatörténeti ...)
- tematikus dokumentumválogatás összeállítása egy dobozba. Egyben kölcsönözhető módon.
- adatbázisok, katalógusok az órai szemléltetéshez
 - illusztrációkról
 - idézetekről
- könyvtári szakóra
 - forrásalapú
 - szituációs játékok
 - csoportbontás
- projekteken való együttműködés, projektelőkészítésben való részvétel
- útmutató, segédlet készítése a szellemi munka technikájához
- könyvtárlátogatás szervezése
- ODR szolgáltatások, lelőhely-, intézményajánlás
- tanulást, tájékozódást segítő könyvtári szolgáltatások, pl.: könyvtárportál megismertetése

- könyvtári tehetség gondozás
 - könyvtárhasználati tudás, információs műveltség fejlesztése
 - egyéni fejlesztést, együttműködést támogató módszerek alkalmazása a könyvtárhasználati órákon
 - kutatómunkán keresztüli fejlesztés
 - könyvtárhasználati versenyfelkészítés, házi versenyek

Az iskolai könyvtár tanórán kívüli tehetség gondozást segítő szolgáltatásai, tevékenysége:

- szakkörök
 - iskolaújság
- vetélkedők, versenyek, pályázatok, fejtörők (irodalmi, műveltségi)
- rendezvények
 - írókkal, szakemberekkel, volt diákokkal való találkozás
 - évfordulós események
- tudományos diákköri tevékenység, géniusz program
- versenyfelkészítés támogatása
 - irodalomjegyzékkel
 - forrásokkal
 - spec. foglalkozásokkal, különórákkal
- könyvtári kutatómunka támogatása (tanári együttműködéssel)
- tanulási helyszín (eszköz- és hely biztosítása) különös figyelemmel a szociálisan hátrányos helyzetű tanulóakra
- szülők megszólítása
- bemutatkozási lehetőség biztosítása (honlap, faliújság, kiállítás, különgyűjtemény, archiválás, bemutatkozó est, helyi média...)
- verseny- és pályázati figyelő
- más könyvtárak, közgyűjtemények népszerűsítése
- szabadidős programajánló
 - kirándulásajánló

Pécs, 2009. július 2.

A csoportok feladatlapjai alapján összeállította: Dömsödy Andrea